

ЗАТВЕРДЖЕНО  
Наказ Держкомстату України  
24.10.2006 № 494

(у редакції наказу Держкомстату України  
від 11.11.2010 № 452)

ЗАРЕЄСТРОВАНО  
в Міністерстві юстиції України  
10.11.2006 за № 1194/13068 та  
30.11.2010 за № 1202/18497

**ІНСТРУКЦІЯ**  
**щодо заповнення форми державного статистичного спостереження**  
**№ 1 – екологічні витрати “Витрати на охорону**  
**навколишнього природного середовища та**  
**екологічні платежі за 20\_\_р.”**

**1. Загальні положення**

1.1. Ця Інструкція встановлює порядок складання державного статистичного спостереження за формою № 1-екологічні витрати “Звіт про витрати на охорону навколишнього природного середовища та екологічні платежі ” (далі – форма № 1-екологічні витрати).

1.2. Форма № 1-екологічні витрати заповнюється на основі даних первинного обліку фактичних витрат на охорону навколишнього природного середовища.

1.3. Охорона навколишнього природного середовища – це комплекс заходів, спрямованих на запобігання, скорочення чи ліквідацію забруднення, інших видів шкідливого впливу господарської та іншої діяльності на навколишнє природне середовище, при наданні послуг чи використанні продукції, а також на збереження біорізноманіття та середовища існування.

1.4. До витрат на охорону навколишнього природного середовища відносяться всі види витрат спрямовані на запобігання, скорочення чи ліквідацію забруднення, інших видів шкідливого впливу господарської та іншої діяльності на навколишнє природне середовище, при наданні послуг чи використанні продукції, а також на збереження біорізноманіття та середовища існування.

1.5. Такі напрямки витрат, як економія ресурсів та енергозбереження, ураховуються тільки в тому випадку, коли вони спрямовані передусім на

захист охорони навколишнього природного середовища, наприклад, утилізацію відходів, яка здійснюється з метою охорони навколишнього природного середовища.

1.6. Не враховуються:

заходи, що дають позитивний екологічний ефект, але втілені з технічних міркувань, для поліпшення умов праці та техніки безпеки;

використання природних ресурсів (наприклад, водопостачання);

фінансові показники, такі як амортизація та вартість основних засобів;

перерахунки за депозитами, штрафи за порушення природоохоронного законодавства, компенсація шкоди, завданої навколишньому природному середовищу.

1.7. Усі показники бланка звіту повинні бути заповнені. У разі відсутності окремих показників форми № 1-екологічні витрати (наприклад, відсутність фактично здійснених зборів за забруднення) ставиться прочерк у відповідних рядках (графах).

1.8. Показники форми № 1-екологічні витрати не включають податку на додану вартість та відображаються у гривнях цілим числом.

## **2. Капітальні інвестиції та поточні витрати на охорону навколишнього природного середовища**

2.1. У рядках 000 – 900 форми відображаються капітальні інвестиції та поточні витрати на заходи за напрямками, наведеними в Переліку основних напрямів витрат на охорону навколишнього природного середовища (далі – Перелік) згідно з додатком. Природоохоронні напрями, які в бланку форми виділяються жирним шрифтом (підсумкові коди), містять заходи, які необхідно заповнити відповідно до Переліку. У розділі відображаються фактичні напрями витрат, які здійснювались на підприємстві з метою охорони навколишнього природного середовища, включаючи усі складові та підсумкові коди.

2.2. У графі 1 відображаються капітальні інвестиції та поточні витрати на охорону навколишнього природного середовища.

2.3. До капітальних інвестицій, які здійснюються з метою охорони навколишнього природного середовища (графа 2), відносяться всі витрати звітного року на обладнання, технічне оснащення, будівництво природоохоронного призначення. Сюди входять витрати на будівництво нових, розширення, реконструкцію, реставрацію, технічне переобладнання діючих підприємств, об'єктів, капітальний ремонт та придбання обладнання природоохоронного призначення довгострокового користування.

2.4. До витрат на капітальний ремонт основних засобів природоохоронного призначення (графа 3) відносяться усі витрати

звітнього року, пов'язані з поліпшенням об'єкта, яке призводить до збільшення майбутньої економічної вигоди, в першу чергу очікуваної від використання об'єкта, і на суму яких збільшується первинна вартість основного капіталу.

2.5. До поточних витрат на охорону навколишнього природного середовища відносяться витрати, які здійснюються на підтримку (утримання та експлуатацію) об'єкта (основних засобів природоохоронного призначення) в робочому стані та які входять до складу витрат поточного періоду.

2.6. До складу основних засобів природоохоронного призначення належать споруди, установки й обладнання, що наводяться нижче.

2.6.1. Станції біологічного, фізико-хімічного та механічного очищення виробничих і комунальних зворотних вод; споруди і устаткування для доочищення зворотних вод; дослідне устаткування і цехи на підприємствах, пов'язані з розробленням методів очищення зворотних вод; устаткування і споруди для збору, транспортування, перероблення і ліквідації рідких виробничих відходів; берегові споруди для приймання із суден господарсько-побутових зворотних вод і сміття для утилізації, складування й очищення; окремі споруди первинної стадії очищення зворотних вод (нафтопасток, жироловок, станцій нейтралізації флотаційного устаткування знешкодження шламів); каналізаційні мережі для відведення виробничих і комунальних зворотних вод на поля фільтрації, до спеціально збудованих накопичувачів, випарників; споруди для очищення виробничих і комунальних зворотних вод; каналізаційні мережі для відведення промислових зворотних вод (уключаючи зливи) та споруди на них: станції перекачування, контролю, підготовки зворотних вод і місткостей для тимчасової акумуляції цих вод у разі аварійних скидів забруднень і підвищення концентрації їх вище гранично допустимих норм з подальшим передаванням на станції очищення. При цьому в зазначені комунікації не входять внутрішньоплощадкові мережі промислових підприємств.

Якщо міські, промислові та інші каналізаційні мережі не підведені до очисних споруд і скидання забруднювальних речовин здійснюється безпосередньо у природні водні об'єкти, витрати на утримання і експлуатацію цих мереж у розділі 1 не зазначаються.

2.6.2. Берегові і плавучі станції очищення баластових та лляльних (підсланевих) вод.

2.6.3. Оборотні системи водопостачання (з поверненням для потреб технічного водопостачання зворотних вод після їхнього відповідного очищення та оброблення), включаючи оборотні системи гідрозоловидалення і гідровидалення різних шламів, оборотні системи виробничого водопостачання, а також системи послідовного і повторного використання води, у тому числі тієї, яка надійшла від інших підприємств.

2.6.4. Устаткування, обладнання технічного флоту для збору нафти, сміття та інших рідких або твердих відходів з акваторій річок, водоймищ, портів і морів, а також на проведення заходів для дообладнання діючих суден.

2.6.5. Водоохоронні зони та прибережні смуги водних об'єктів з комплексом технологічних, лісомеліоративних, агротехнічних, гідротехнічних, санітарних та інших заходів, спрямованих на запобігання забрудненню та засміченню водних ресурсів.

2.6.6. Спеціальні водосховища для боротьби із шкідливою дією вод, а також для забезпечення санітарно-оздоровчих попусків, крім витрат на утримання та експлуатацію водосховищ, призначених для гідроенергетичних, іригаційних та інших виробничих потреб.

2.6.7. Руслові аераційні станції та інші водоохоронні об'єкти міжгалузевого призначення.

2.6.8. Розсіювальні випуски зворотних вод та проведення заходів для запобігання тепловому впливу зворотних вод на водні об'єкти.

2.6.9. Поля фільтрації, спеціально збудовані накопичувачі, випарники та відстійники, системи відведення (скидання) зворотних вод, які не спричиняють забруднення поверхневих та підземних водних об'єктів.

2.6.10. Акумулювальні місткості, відстійники, споруди й обладнання для аерації вод, біологічні канали, екрани для затримання пестицидів та ін.

2.6.11. Устаткування для вловлювання і знешкодження забруднювальних речовин із газів, що відходять від технологічних агрегатів та вентиляційного обладнання, безпосередньо перед їхнім викидом в атмосферу. Віднесення цих витрат до категорії охорони атмосферного повітря від забруднення може здійснюватися тільки за умови, якщо таке устаткування за своїм прямим призначенням є санітарним (забезпечує зниження викидів забруднювальних речовин в атмосферне повітря). У цей саме показник уключаються витрати на утримання та експлуатацію дослідно-промислового устаткування і цехів для розроблення методів очищення газів, що відходять в атмосферне повітря, а також автоматизованих систем контролю за забрудненням атмосферного повітря, на утримання лабораторій з контролю за викидами забруднювальних речовин в атмосферне повітря.

2.6.12. Устаткування (апаратура), яке призначене для очищення газопилового потоку.

2.6.13. Контрольно-регулювальні пункти для перевірки вмісту забруднювальних речовин у відпрацьованих газах транспортних засобів.

2.6.14. Устаткування та обладнання для проведення моніторингу охорони та раціонального використання водних ресурсів.

2.6.15. Устаткування та цехи для добування і регенерації з водних та органічних розчинів, сполук металів та інших цінних компонентів із гальванічних і травильних розчинів, зворотних вод виробництв чорної і

кольорової металургії та інших галузей, при виробництві та оброблюванні кіноплівки тощо; для добування з відпрацьованих вод і перероблення солей кальцію, магнію, натрію, фтористих сполук та ін. на підприємствах основної хімії, титаномagneзних та інших підприємствах, для утилізації лугів і кислот з відпрацьованих технологічних розчинів на підприємствах целюлозно-паперової, хімічної, нафтохімічної та інших галузей промисловості; для виділення з відпрацьованих вод і утилізації нафтопродуктів і масел; для перероблення надлишкового мулу очисних споруд; для добування та перероблення відходів та інших речовин (шламів, осадів тощо) харчової промисловості; для знешкодження токсичних відходів, що утворилися на підприємстві, а також інше аналогічне устаткування та цехи на підприємствах різних галузей промисловості, транспорту, сільського господарства, житлово-комунального господарства.

2.6.16. Об'єкти поводження з відходами (полігони, спеціально організовані місця зберігання твердих відходів), а також обладнання для знешкодження відходів. Сюди ж відносяться поточні витрати на знешкодження виробничих відходів (у тому числі уловлених забруднювальних речовин у процесі очищення зворотних вод і газів, що відходять), перевезення відходів до місця їхнього складування чи знищення.

2.6.17. Устаткування та обладнання для допалювання та інших методів доочищення хвостових газів перед безпосереднім викидом їх в атмосферу.

2.7. До природоохоронного не належить газоочисне устаткування та обладнання, яке є елементом технологічної схеми і призначене для одержання запланованої продукції з мінеральної сировини (очищення газів, які відходять від реакторів при виробництві сажі на підприємствах технічного вуглецю; очищення газів, які відходять від руднотермічних печей при виробництві жовтого фосфору на фосфорних підприємствах; очищення газів, що відходять від печей "киплячого шару" при виробництві сірчаної кислоти на хімічних підприємствах тощо).

2.8. У розділі 1 не відображаються витрати на утримання та експлуатацію промислових і комунальних водопроводів, включаючи споруди попереднього очищення забраної води (водопідготовку), а також виплати промислових підприємств за воду, яка забирається із водогосподарських систем.

2.9. До складу природоохоронних витрат, крім того, не повинні включатися витрати на експлуатацію газовідводів (повітропроводів), димососів (вентиляторів) димових труб, систем вентиляції та кондиціонування, які призначені для створення нормальних санітарно-гігієнічних умов на робочих місцях, організація санітарно-захисних зон,

догляд за зеленими насадженнями тощо, оскільки вони є складовими елементами технологічних схем, промислової санітарії, благоустрою тощо.

2.10. У розділі відображаються також витрати на охорону мінеральних ресурсів, охорону та збереження природно-заповідного фонду, охорону ресурсів тваринного і рослинного світу, охорону земель.

2.11. До складу поточних природоохоронних витрат входять:

вартість матеріалів і покупних напівфабрикатів, які витрачені на функціонування засобів природоохоронного призначення, а також вартість матеріалів, які використані на поліпшення технічного стану і технічне вдосконалення природоохоронних засобів, здійснення дослідів та випробувань, які спрямовані на технічне вдосконалення цих засобів;

вартість палива та енергії, які спожиті у процесі функціонування природоохоронних засобів (уключаючи вартість палива, необхідного для здійснення технологічних процесів, направлених на зниження вмісту і нейтралізацію шкідливих речовин, що містяться у відходах) та інших робіт природоохоронного характеру;

витрати на утримання та експлуатацію засобів природоохоронного призначення, включаючи амортизацію і витрати на поточний ремонт;

цехові та загальні по підприємству (експлуатаційні) витрати за відповідною номенклатурою статей, що пов'язані з утриманням апарату служб охорони природи цеху, підприємства, організації;

витрати на охорону праці працівників, які зайняті обслуговуванням засобів природоохоронного призначення і виконанням інших робіт, пов'язаних з охороною навколишнього природного середовища.

2.12. Сума капітальних інвестицій та поточних витрат на заходи щодо кожного з природоохоронних напрямків повинна дорівнювати показникам за підсумковим кодом.

Дані рядка з кодом 000 у графах 1–4 повинні дорівнювати сумі даних за відповідними графами рядків з кодами: 100, 200, 300, 400, 500, 600, 700, 800, 900.

Дані графи 1 у всіх рядках розділу повинні дорівнювати сумі даних граф 2 та 4. Дані графи 3 не повинні бути більшими за дані графи 2.

2.13. Підприємства, які сплатили кошти іншим підприємствам за послуги, пов'язані з прийняттям та очищенням зворотних вод, збереженням та знешкодженням відходів, рекультивацією земель тощо, а також підприємства, які отримали кошти за надання екологічних послуг іншим підприємствам, відображають ці кошти тільки у розділі 4.

### **3. Капітальні інвестиції та поточні витрати на охорону навколишнього природного середовища за джерелами фінансування**

3.1. У розділі 2 відображаються дані про капітальні інвестиції та поточні природоохоронні витрати за джерелами фінансування. Показники

графи 1 у всіх рядках розділу 2 повинні збігатися з відповідними показниками розділу 1.

3.2. У графі 7 відображаються витрати з природоохоронною метою, які здійснювались за рахунок інших, не визначених у графах 2–6, джерел фінансування, включаючи міжнародну технічну допомогу, гранти тощо.

3.3. Дані графи 1 у всіх рядках цього розділу повинні дорівнювати сумі даних у графах 2, 3, 5 та 7.

3.4. У довідці (рядки 1400–1450) відображаються капітальні інвестиції та поточні витрати за елементами операційних витрат. Показники граф 1 та 2 рядка 1400 повинні збігатися з відповідними показниками граф 2 та 4 рядка 000 розділу 1. Сума рядків 1410,1420,1430,1440,1450 граф 1 та 2 довідки повинна дорівнювати показникам у відповідних графах за рядком 1400.

#### **4. Екологічні платежі**

4.1. У розділі 3 відображається збір за забруднення навколишнього природного середовища, що справляється за викиди в атмосферне повітря забруднювальних речовин стаціонарними та пересувними джерелами забруднення, скиди забруднювальних речовин безпосередньо у водні об'єкти, розміщення відходів; штрафи за адміністративні правопорушення в галузі охорони навколишнього середовища, використання природних ресурсів, позови про відшкодування збитків і втрат, заподіяних в результаті порушення законодавства про охорону навколишнього природного середовища.

4.2. У графі 1 цього розділу відображаються суми нарахованих до сплати протягом звітного року зборів, штрафів і позовів за забруднення навколишнього природного середовища, а у графі 2 – фактично сплачені екологічні платежі: кошти, фактично перераховані банками з рахунків підприємств на відповідні рахунки, відкриті в територіальних органах Державного казначейства. Якщо у звітному році були перераховані кошти в рахунок погашення заборгованості за попередні роки, то вони також повинні відображатися у рядках 1500, 1600, 1700 по графі 2.

4.3. У рядку 1500 у графі 1 відображаються сумарні дані про нарахований збір за забруднення навколишнього природного середовища, а у графі 2 - фактично сплачені протягом звітного року суми збору за забруднення навколишнього природного середовища.

4.4. У рядку 1510 відображаються нараховані суми збору, що справляється за викиди в атмосферне повітря забруднювальних речовин стаціонарними та пересувними джерелами забруднення.

4.5. У рядку 1520 відображається нарахований збір, що справляється за скиди забруднювальних речовин безпосередньо у водні об'єкти в межах і понад установлені ліміти.

4.6. У рядку 1530 відображається нарахований збір, що справляється за розміщення відходів у місцях, які перебувають у віданні звітнього об'єкта в межах і понад установлені ліміти.

4.7. У рядках 1521, 1522, 1531, 1532 відображаються нараховані суми збору за забруднення навколишнього природного середовища (скиди забруднювальних речовин і розміщення відходів) у межах та понад установлені ліміти, а також збір за тими видами забруднювальних речовин (відходів), за якими підприємство не оформило в установленому порядку дозвіл на скид забруднювальних речовин у водні об'єкти і розміщення відходів.

4.8. Виплати іншим організаціям, які надають послуги за договорами приймання й очищення зворотних вод, а також вивезення, складування і знищення відходів та рекультивацію земель, у розділі 3 не наводяться, оскільки повинні відображатися у розділі 4.

4.9. У рядку 1600 у графі 1 відображаються пред'явлені суми штрафів за адміністративні правопорушення у сфері охорони природи, використання природних ресурсів незалежно від того, чи були ці суми пред'явлені на підставі рішення суду або іншим шляхом. У графі 2 зазначаються обсяги фактично сплачених у звітному році штрафів за адміністративні правопорушення у сфері охорони природи та використання природних ресурсів.

4.10. У рядку 1700 у графі 1 зазначаються пред'явлені позови про відшкодування збитків і втрат, заподіяних у результаті порушення законодавства про охорону навколишнього природного середовища (за визнаними претензіями, рішеннями суду про задоволення позовів). У графі 2 відображається обсяг фактично відшкодованих (сплачених, примусово стягнутих заборгованостей) у звітному році позовів про відшкодування збитків і втрат, заподіяних у результаті порушення законодавства про охорону навколишнього природного середовища.

## **5. Екологічні послуги**

5.1. У рядку з кодом 4000 наводяться сумарні дані про надходження (виплату) коштів за надання послуг екологічного характеру, а також надходження коштів від продажу побічної продукції та відходів. Сума даних граф 1, 3, 4, 5 повинні дорівнювати сумі рядків з кодами: 4100, 4200, 4300, 4400, 4500, 4600, 4700, 4800, 4900. Дані рядка 4000 для графи 2 повинні дорівнювати сумі рядків з кодами: 4200, 4300.

5.2. Підприємства, які сплатили кошти іншим підприємствам за послуги, пов'язані з прийняттям та очищенням зворотних вод, за прийняття, збереження і знешкодження відходів та рекультивацію земель, відображають ці витрати за відповідними напрямками природоохоронних витрат, наведених у графі А.



5.3. У графі 1 відображаються кошти, які надійшли підприємству за надання природоохоронних послуг, до яких належать збирання відходів, їхня переробка, очищення зворотних вод, проведення робіт з рекультивації земель тощо.

5.4. У графі 2 виділяється частина коштів, яка надійшла від житлово-комунальної сфери за надання природоохоронних послуг населенню, за очищення зворотних вод і поводження з відходами.

5.5. У графі 3 указуються надходження від продажу побічної продукції, яка утворюється при здійсненні природоохоронних заходів, наприклад отримання енергії або утилізація матеріалів при переробці відходів. Зокрема, цей показник уключає кошти, що надійшли від продажу продукції, отриманої у результаті переробки відходів (наприклад, продажу гранульованого шлаку, виробленого у результаті переробки відходів доменного шлаку), а також продажу відходів, наприклад, металобрухту, ртутних ламп тощо.

5.6. Енергозбереження або заощадження сировинних ресурсів за рахунок використання більш досконалої технології, як і інші вигоди при реалізації природоохоронних заходів, сюди не включаються.

5.7. У графі 4 наводяться дані про оплату послуг природоохоронного призначення, які включають платежі спеціалізованим організаціям (підприємствам) за відведення та очищення зворотних вод (рядок 4200), збирання та перероблення відходів (рядок 4300), рекультивацію земель, зняття, зберігання, використання родючого шару ґрунту (рядок 4400), оплату консультаційних послуг тощо. Екологічні штрафи та відшкодування збитків і втрат у цій графі не відображаються.

5.8. У графі 5 виділяється оплата за надання послуг природоохоронного призначення, які здійснювались державними та комунальними підприємствами.

Директор департаменту статистики сільського  
господарства та навколишнього середовища

О. М. Прокопенко

## Додаток

до пункту 2.1 Інструкції щодо заповнення форми державного статистичного спостереження № 1 – екологічні витрати "Витрати на охорону навколишнього природного середовища та екологічні платежі"

**Перелік основних напрямів витрат на охорону навколишнього природного середовища**

<b>Код</b>	<b>Найменування напрямку</b>	<b>Примітка</b>
<b>100</b>	<b>Охорона атмосферного повітря і проблеми зміни клімату</b>	
110	Запобігання утворенню забруднювальних речовин, що викидаються в атмосферне повітря, за допомогою зміни виробничих процесів чи технологій з метою охорони атмосферного повітря, збереження клімату і захисту озонового шару	<u>Сюди входять:</u> удосконалення виробничих процесів чи технологій, запровадження нових виробничих процесів чи технологій, призначених для зниження утворення забруднювальних речовин, що викидаються в атмосферне повітря; модифікація устаткування, спрямована на заміну сировини, енергії, каталізаторів та інших ресурсів на продукти, що не призводять до забруднення навколишнього природного середовища, обробка сировини перед використанням з метою зменшення утворення забруднювальних речовин, уключаючи перехід на інші види палива, сировини тощо
111	Охорона атмосферного повітря	-"
112	Проблеми зміни клімату і захисту озонового шару	-"

## Продовження додатка

120	Очищення димових і відпрацьованих газів, вентиляційних викидів з метою охорони атмосферного повітря, збереження клімату і захисту озонового шару	<p><u>Сюди входять:</u></p> <p>будівництво, модернізація, введення в дію, утримання та експлуатаційне обслуговування газоочисних установок і споруд;</p> <p>будівництво, утримання та експлуатаційне обслуговування дослідних та дослідно-промислових установок для розроблення методів очищення газів, що відводяться;</p> <p>упровадження, установлення та утримання пристроїв для зменшення вмісту забруднювальних речовин у відпрацьованих газах пересувних джерел забруднення та утримання контрольно-регулювальних пунктів для перевірки вмісту забруднювальних речовин у відпрацьованих газах пересувних джерел забруднення</p>
121	Охорона атмосферного повітря	- "-
122	Збереження клімату і захист озонового шару	- "-
130	Аналітичні виміри, контроль, лабораторні дослідження і т.ін.	<p><u>Сюди входять:</u></p> <p>діяльність, спрямована на моніторинг концентрацій забруднювальних речовин у атмосферному повітрі, викидах стаціонарних та пересувних джерел тощо (уключаючи послуги з визначення вмісту забруднювальних речовин у відпрацьованих газах пересувних джерел та викидах стаціонарних джерел, а також моніторинг стану озонового шару, кількості газів, що обумовлюють парниковий ефект і зміну клімату, крім метеорологічних станцій)</p>
140	Інше	<p><u>Сюди входять:</u></p> <p>проведення робіт з інвентаризації джерел забруднення атмосферного повітря;</p> <p>регуляторна та адміністративна діяльність, інформаційне забезпечення, навчання, освіта тощо</p>

## Продовження додатка

<b>200</b>	<b>Очищення зворотних вод</b>	
210	Запобігання утворенню забруднення за шляхом унесення змін у виробничий процес	<p><u>Сюди входять:</u></p> <p>використання більш "чистих" і більш ефективних виробничих процесів і технологій (чистих технологій);</p> <p>споживання (використання) більш чистих продуктів</p> <p><u>Сюди не входять:</u></p> <p>дії і заходи, спрямовані на захист підземних вод від просочування забруднювальних речовин і очищення водних об'єктів після забруднення</p>
220	Системи каналізації	<p><u>Сюди входять:</u></p> <p>будівництво, утримання та експлуатаційне обслуговування каналізаційних мереж – системи колекторів, трубопроводів, водоводів і насосів для видалення будь-яких зворотних вод з місць утворення до споруд для очистки зворотних вод</p>
230	Очищення зворотних вод від забруднювальних речовин	<p><u>Сюди входять:</u></p> <p>будівництво, утримання та експлуатаційне обслуговування споруд для очистки зворотних вод, що утворюються в промисловості, комунальному господарстві, інших галузях економіки (механічне, біологічне очищення та доочищення)</p> <p><u>Сюди не входять:</u></p> <p>виплати іншим підприємствам за прийняття та очищення зворотних вод</p>
240	Усунення теплового впливу зворотних вод на водні об'єкти	<p><u>Сюди входять:</u></p> <p>заходи для усунення теплового впливу зворотних вод на водойми, що застосовуються перед скиданням води в навколишнє природне середовище;</p> <p>утримання розсіювальних випусків зворотних вод та проведення заходів із запобігання тепловому впливу на водні об'єкти</p>

## Продовження додатка

250	Аналітичні виміри, контроль, лабораторні дослідження і т.ін.	<u>Сюди входять:</u> моніторинг і контроль за концентрацією забруднювальних речовин у зворотних водах, а також якістю поверхневих вод внутрішніх водойм і морської води в місцях скидання зворотних вод
260	Інше	<u>Сюди входять:</u> проведення робіт з інвентаризації джерел забруднення водних об'єктів; регуляторна та адміністративна діяльність, інформаційне забезпечення, навчання, освіта та ін.
<b>300</b>	<b>Поводження з відходами</b>	
310	Запобігання утворенню відходів шляхом внесення зміни у виробничий процес	<u>Сюди входять:</u> використання більш "чистих" і більш ефективних виробничих процесів і інших технологій (більш чистих технологій), спрямованих на запобігання чи скорочення утворення відходів за допомогою модифікації технологічних процесів; споживання чи використання більш чистих продуктів (заміна сировини, каталізаторів і інших ресурсів)
320	Збирання і транспортування відходів	<u>Сюди входять:</u> збирання і транспортування відходів до місця обробки чи видалення (уключаючи небезпечні відходи, побутове та вуличне сміття, крім снігу); утримання споруд, установок та спецтранспорту для збирання, транспортування, знешкодження та складування відходів
330	Оброблення, знешкодження, розміщення небезпечних відходів: спалювання, розміщення на полігоні, інші методи	<u>Сюди входять:</u> будівництво, утримання та експлуатація об'єктів поводження з небезпечними відходами; фізична або хімічна обробка, спалювання, біологічна обробка, видалення небезпечних відходів та ін.; компостування і рециркуляція, здійснені з

## Продовження додатка

		<p>метою охорони навколишнього природного середовища</p> <p><u>Сюди не входять:</u></p> <p>виплати іншим підприємствам та організаціям за прийняття, зберігання і знешкодження відходів;</p> <p>виробництво компосту з метою здійснення економічної діяльності „виробництво добрив і азотовмісних сполук”</p>
331	Спалювання	-"-
332	Розміщення на полігоні	-"-
333	Інші методи переробки і розміщення	-"-
340	Оброблення, знешкодження, розміщення відходів	<p><u>Сюди входять:</u></p> <p>будівництво, утримання та експлуатація об'єктів поводження з відходами (окрім об'єктів поводження з небезпечними відходами);</p> <p>фізична або хімічна обробка, спалювання, біологічна обробка, видалення відходів та ін.;</p> <p>компостування і рециркуляція, здійснені з метою охорони навколишнього середовища;</p> <p><u>Сюди не входять:</u></p> <p>оброблення, знешкодження і розміщення</p>
		<p>небезпечних відходів;</p> <p>виробництво компосту з метою здійснення економічної діяльності „виробництво добрив і азотовмісних сполук”</p>
341	Спалювання	-"-
342	Розміщення на полігоні	-"-
343	Інші методи переробки і розміщення	-"-
350	Аналітичні виміри, контроль, лабораторні дослідження і т.ін.	контроль і визначення обсягів відходів, що утворюються і зберігаються, їхньої токсичності і т.ін.
360	Інше	<p><u>Сюди входять:</u></p> <p>проведення робіт з інвентаризації і</p>

## Продовження додатка

		паспортизації джерел утворення та розміщення відходів; регуляторна та адміністративна діяльність, інформаційне забезпечення, навчання, освіта та ін.
<b>400</b>	<b>Захист і реабілітація ґрунту, підземних і поверхневих вод</b>	
410	Запобігання інфільтрації забруднювальних речовин	<u>Сюди входять:</u> закріплення ґрунту промислових підприємств, установки для уловлювання стоків і витоків забруднювальних речовин, зміцнення сховищ і транспортування продуктів, що забруднюють навколишнє природне середовище; створення водоохоронних зон; утримання та експлуатація полів фільтрації, спеціально збудованих накопичувачів та відстійників забруднених зворотних вод; відновлення і підтримання сприятливого гідрологічного режиму річок і водоймищ та заходи з боротьби з шкідливою дією вод
420	Очищення ґрунтів і водних об'єктів	<u>Сюди входять:</u> заходи з розподілу, локалізації і вилучення відходів, видалення похованих бочок і контейнерів, фільтрування і повторного складування; монтаж та експлуатаційне обслуговування дренажних систем для газів, що відходять, і рідких стоків, промивання ґрунту за допомогою дегазації, відкачування забруднювальних речовин, видалення і обробка забрудненого ґрунту тощо <u>Сюди не входять:</u> вапнування озер і штучне оксигенування водних об'єктів та послуги з їх цивільного захисту
430	Запобігання ерозії та іншим видам фізичної деградації ґрунту	<u>Сюди входять:</u> відновлення захисного рослинного покриву ґрунтів, будівництво протиерозійних стін; рекультивация відпрацьованих земель;

## Продовження додатка

		захист земель від ерозії; <u>Сюди не входять:</u> виплати іншим підприємствам, організаціям на рекультивацію земель; діяльність, проведена з економічною метою або захисту населення (селищ) від природних небезпек
440	Запобігання засоленню, розсоленню ґрунтів	<u>Сюди входять:</u> заходи з підвищення рівня підземних вод, запобігання засоленню, розсоленню, реабілітації ґрунтів <u>Сюди не входять:</u> діяльність, проведена з економічною метою, наприклад осушення дна морів, сільськогосподарське виробництво
450	Охорона надр та мінеральних ресурсів	<u>Сюди входять:</u> вивчення режиму підземних вод, екзогенних екологічних процесів; картування забруднених вод, екзогенних екологічних процесів; ліквідаційний тампонаж свердловин; утримання й експлуатація комплексів для закладки відпрацьованих, відкритих та підземних гірничих виробок супутніми породами, що не утилізуються; устаткування для видобутку супутніх компонентів з мінеральної сировини, з розкритих і вмістних порід, з уловлюваного пилу, з відходів минулих років; селективне добування і зберігання попутних продуктів; інші витрати, пов'язані з використанням мінеральних ресурсів
460	Аналітичні виміри, контроль, лабораторні дослідження і т.ін.	<u>Сюди входять:</u> заходи, спрямовані на контроль і вимірювання забруднення ґрунтів, підземних і поверхневих вод, вимірювання ступеня ерозії та засоленості ґрунтів і т.ін.
470	Інше	<u>Сюди входять:</u> моніторинг ділянок підвищеної небезпеки;



## Продовження додатка

		регуляторна та адміністративна діяльність, інформаційне забезпечення, навчання, освіта та ін.
<b>500</b>	<b>Зниження шумового і вібраційного впливу (за винятком заходів для охорони праці)</b>	
510	Заходи запобігання на джерелі шумового і вібраційного впливу	<p><u>Сюди входять:</u> заходи, спрямовані на зменшення шумового і вібраційного впливу промислового устаткування, двигунів транспортних засобів, систем випуску та гальм, а також рівня шуму, обумовленого контактом поверхонь шин, доріг, коліс або рейок тощо; заходи, спрямовані на зменшення шуму за рахунок модифікації поверхонь</p> <p><u>Сюди не входять:</u> заходи, спрямовані на зменшення шуму і вібрацій у плані охорони праці</p>
511	Залізничний, автомобільний транспорт, міський електричний транспорт у т.ч. метрополітен	-"-
512	Авіаційний транспорт	-"-
513	Морський і річковий транспорт	
514	Промислові виробництва, будівництво тощо	-"-
520	Застосування антишумових і антивібраційних конструкцій	<p><u>Сюди входять:</u> заходи, спрямовані на встановлення і керування протишумовим устаткуванням (екрани, насипи чи живоплоти)</p>
521	Залізничний, автомобільний транспорт, міський електричний транспорт у т.ч. метрополітен	-"-

## Продовження додатка

522	Авіаційний транспорт	-"-
523	Морський і річковий транспорт	-"-
524	Промислові виробництва, будівництво тощо	-"-
530	Аналітичні виміри, контроль, лабораторні дослідження і т.ін.	<u>Сюди входять:</u> монтаж і експлуатація стаціонарних постів виміру і моніторингу, мереж спостережень або використання пересувного устаткування в міських районах і т.ін.
540	Інше	<u>Сюди входять:</u> регуляторна та адміністративна діяльність, інформаційне забезпечення, навчання, освіта та ін.
<b>600</b>	<b>Збереження біорізноманіття і середовища існування</b>	
610	Захист і відновлення чисельності видів, збереження середовища існування	<u>Сюди входять:</u> охорона, відтворення та відродження видів фауни і флори, а також відновлення, реабілітація і надання первісної форми порушеним ареалам з метою посилення їхніх природних функцій; збереження генетичної спадщини, відтворення зруйнованих екосистем, уведення заборони на видобування і торгівлю рідкісними видами тварин і рослин з метою їхнього захисту; відновлення водних об'єктів як водних ареалів: дії щодо штучного насичення киснем (утримання та експлуатація руслових аераційних станцій, нейтралізація вапном, поліпшення гідрологічного режиму та ін.); придбання землі для захисту видів і середовища існування

## Продовження додатка

620	Збереження природних і ландшафтних об'єктів, створення, оголошення та збереження територій і об'єктів природно-заповідного фонду	<p><u>Сюди входять:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>утримання заповідників, національних природних парків, ботанічних садів, дендрологічних і зоологічних парків, регіональних ландшафтних парків та інших територій і об'єктів природно-заповідного фонду;</li> <li>резервування цінних для заповідання природних територій та об'єктів;</li> <li>ведення державного кадастру територій та об'єктів природно-заповідного фонду, Червоної та Зеленої книг України;</li> <li>збереження видів тварин і рослин, занесених до Червоної книги України, а також угруповань рослин, занесених до Зеленої книги України;</li> <li>охорона лісів від пожеж з метою збереження ландшафту;</li> <li>збереження пам'яток природи</li> </ul> <p><u>Сюди не входять:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>охорона та реабілітація історичних пам'ятників чи ландшафтів, що переважно були створені штучно;</li> <li>контроль за бур'янами з сільськогосподарською метою;</li> <li>створення і догляд за зеленими ділянками уздовж доріг і оздоровчих або спортивних споруд</li> </ul>
630	Аналітичні виміри, контроль, лабораторні дослідження і т.ін.	<p><u>Сюди входять:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>виміри, моніторинг і аналіз стану формування екомережі, збереження природних і ландшафтних об'єктів, територій і об'єктів природно-заповідного фонду</li> </ul>
640	Інше	<p><u>Сюди входять:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>регуляторна й адміністративна діяльність, інформаційне забезпечення, навчання, освіта та ін.</li> </ul>
700	<b>Радіаційна безпека (за винятком заходів для запобігання аваріям і катастрофам)</b>	

## Продовження додатка

710	Забезпечення охорони навколишнього середовища	<p><u>Сюди входять:</u> заходи, здійснювані для охорони навколишнього середовища від радіоактивного впливу (створення буферних зон і т.ін.);</p> <p><u>Сюди не входять:</u> діяльність і заходи, що належать до попередження технічних ризиків, охорони праці; діяльність, пов'язана зі збором і обробкою низькоактивних радіоактивних відходів</p>
720	Транспортування і переробка радіоактивних відходів	<p><u>Сюди входять:</u> транспортування, кондиціонування або підземне поховання радіоактивних відходів</p>
730	Аналітичні виміри, контроль, лабораторні дослідження і т.ін.	<p><u>Сюди входять:</u> виміри, контроль і моніторинг радіоактивності навколишнього середовища і радіоактивності, обумовленої радіоактивними відходами за допомогою спеціального устаткування, приладів і установок</p>
740	Інше	<p><u>Сюди входять:</u> регуляторна та адміністративна діяльність, інформаційне забезпечення, навчання, освіта та ін.</p>
<b>800</b>	<b>Науково-дослідні роботи природоохоронного спрямування</b>	
810	Охорона атмосферного повітря і проблеми зміни клімату	<p><u>Сюди входять:</u> науково-дослідні роботи з попередження та усунення забруднення, у т. ч. спрямовані на розробку споруд, устаткування та апаратури для запобігання та усунення забруднення; науково-дослідні роботи, спрямовані на розробку споруд, устаткування та приладів для відповідних вимірювань та аналізів</p>
811	Охорона атмосферного повітря	-"
812	Проблеми зміни клімату	-"

## Продовження додатка

820	Охорона вод	-"-
830	Поводження з відходами	-"-
840	Охорона ґрунтів і водних об'єктів	-"-
850	Шум і вібрація	-"-
860	Збереження біорізноманіття і середовища проживання	-"-
870	Радіаційна безпека	-"-
880	Інші	-"-
<b>900</b>	<b>Інші напрямки природоохоронної діяльності</b>	
910	Загальні управлінські витрати	<u>Сюди входять:</u> управлінські витрати, спрямовані на проведення природоохоронної діяльності
911	Загальні управлінські витрати	<u>Сюди входять:</u> управлінські витрати, спрямовані на проведення природоохоронної діяльності, уключаючи адміністративні витрати, організацію керування і т.ін.
912	Природоохоронний менеджмент	<u>Сюди входять:</u> витрати на консультації, нагляди, аналізи тощо
920	Освіта, навчання, інформаційне забезпечення	<u>Сюди входять:</u> витрати на надання загальної освіти чи навчання з природоохоронних питань і поширення екологічної інформації
930	Інші не названі вище напрямки	

Директор департаменту статистики  
сільського господарства та  
навколишнього середовища

О.М.Прокопенко